

Poročilo o aktivnostih Slovenskega geološkega društva v letu 2024

Astrid ŠVARA

Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU, Titov trg 2, SI-6230 Postojna, Slovenija;
e-mail: astrid.svara@zrc-sazu.si

V letu 2024 je bila glavna naloga vodstva društva prenova statuta, ki je zaradi sprememb društvenih aktivnosti postal mestoma neskladen z njegovim delovanjem. Slednje smo opravili skladno z Zakonom o društvih (Uradni list RS št. 64/11-ZDru-1-UPB2), z Zakonom nevladnih organizacijah (Uradni list RS št. 21/18) ter po posvetovanju z referentkama iz Upravne enote (UE) Ljubljana ter Ministrstva za vzgojo in izobraževanje, kjer je SGD kot društvo ter nevladna organizacija registrirano. Statut SGD je skupščina 13. 3. 2024 na seji soglasno sprejela, ga z vlogo za registracijo spremembe naslovila na UE, ter po daljšem čakanju prejema predloga k dopolnitvam uredila in ponovno oddala 22. 11. 2024. Vloga je bila v pregledovanju na UE vse do konca koledarskega leta.

V preteklem letu je društvo zbralo veliko prispevkov, ki jih je strnilo v društvenem glasilu Prelom št. 29. Zaradi podražitev postavitve glasila in tiska je društvo sprejelo odločitev, da bo Prelom fizično distribuiralo le njegovim članom, ki redno plačujejo članarino, ki obenem financira izdajanje glasila. S tem spodbujamo njegov obstoj in podporo društvu. Elektronski izvod je prosto dostopen na naši spletni strani: <https://www.slovenskogeoloskodrustvo.si/prelom/>.

Geološki zavod Slovenije je na svetovni dan Zemlje podelil priznanja za vrhunske znanstvenoraziskovalne dosežke na področju geologije za obdobje 2022-2023, t.i. Lipoldove nagrade. Častno listino Geološkega zavoda Slovenije na področju geološke znanosti je prejelo Slovensko geološko društvo. Podelitev je potekala v Ljubljani 29. 4. 2024.

Zaradi lažjega deljenja informacij o društvu, smo v preteklem letu postavili društveno Facebook stran. Do konca leta, je stran všečkalo 96 oseb, zbrali smo že skoraj 200 sledilcev. Statistika kaže, da si ljudje ogledajo stran povprečno več kot 500 krat mesečno. Največ interakcije na strani predstavlja delitve dogodkov v so-organizacijah, predvsem z UL NTF Oddelkom za geologijo in Geološkim zavodom RS, reklamiranje društvenih predavanj in drugih dogodkov ter delavnic. Facebook stran SGD je dostopna na strani: <https://www.facebook.com/profile.php?id=61556952675516>.

Zaradi prekinitve hrambe podatkov na gostujoči GeoZS domeni, je društvo v preteklem letu investiralo v novo domeno, kjer društvena spletna stran od tedaj deluje ažurno in nemoteno.

V preteklem letu smo zelo uspešno izvedli 5 strokovnih predavanj na treh lokacijah: na GeoZS, ZRC SAZU in na UL NTF Oddelku za geologijo. Uvedena predavanja v hibridni obliki so se izkazala kot zelo ugodna oblika širjenja geoloških vsebin predvsem za tiste, ki se zaradi dela izven Ljubljane predavanja pravočasno ne bi mogli udeležiti. Promocija predavanj s povzetki je bila navedena na spletni strani SGD (Aktualne novice, Koledar, Aktualna predavanja), v e-poštni skupini Georg ter na Facebook profilu. Deljenje informacij je potekalo tudi preko institucionalnih (npr. FB stran GeoZS, FB stran OG NTF) portalov in osebnih družabnih omrežjih. Prvo predavanje (»Geologija v šolah – kako je bilo včasih in kako je danes na Hrvaškem«; 30. 1. 2024, Oddelek za geologijo NTF UL) je obeležila dr. Karmen Fio Firi z Oddelka za geologijo, Naravoslovno-matematične fakultete, Univerze v Zagrebu. Gostujoče predavanje smo dopolnili še s kratkim predavanjem dr. Roka Brajkoviča, mag. Mojce Bedjanič, dr. Neže Malenšek Andolšek, dr. Matevža Novaka, dr. Nine Rman in dr. Petre Žvab Rožič (»Geologija v slovenskem šolskem sistemu – aktualno«). Drugo predavanje (»Kaj so IUGS, IGGP in IGCP?« ter »Geotermični viri za energetski prehod«; 28. 2. 2024, Oddelek za geologijo NTF UL) sta vodila dr. Matevž Novak (predsednik nacionalnega odbora IGGP) in dr. Nina Rman z Geološkega zavoda Slovenije. Tretje predavanje (»Metoda spektralno inducirane polarizacije (SIP): osnove, aplikacije in omejitve«; 14. 3. 2024, atrij ZRC SAZU, Ljubljana) je imel dr. Roger Edmund Placencio-Gómez z Geološkega zavoda Slovenije. Četrto predavanje (»Klasifikacija virov UNFC«; 9. 10. 2024, Geološki zavod Slovenije) sta vodili dr. Duška Rokavec in dr. Meta Dobnikar iz Sekcija za mineralogijo. Peto predavanje (»Geologija na periferiji najgloblje točke planeta«; 18. 12. 2024, Oddelek za geologijo NTF UL) so imeli dr. Blaž Miklavič, dr. Boštjan Rožič in dr. Petra Žvab Rožič. Povzetki predavanj so dostopni na spletni strani društva, pod rubriko

Aktualno: <https://www.slovenskogeoloskodruštvo.si/predavanja/>.

V preteklem letu, je društvo organiziralo dve samostojni strokovni ekskurziji in dve strokovni ekskurziji v so-organizaciji s skupino SINQUA in Geomorfološkim društvom Slovenije (GMDS). Prva ekskurzija v Križno jamo je pod vodstvom vodnika Alojza Trohe potekala 17. 2. 2024. Za geološko, geomorfološko, hidrološko in sedimentološko vodenje po jami sta poskrbela dr. Mitja Prelovšek in dr. Nadja Zupan Hajna z Inštituta za raziskovanje krasi ZRC SAZU. Udeleženci so si ogledali arheološka najdišča, jamske skalne oblike ob reki, se zapeljali s čolnom in ogledali paleontološko zanimiv Medvedji rov. Ekskurziji je sledilo druženje ob kavi v bližnjem baru.

Sl. 1. Udeleženci ekskurzije v Križni jami (Foto: Matija Križnar).

Druga ekskurzija je potekala 6. 4. 2024 v soorganizaciji s SGD skupino SINQUA in GMDS. Dr. Radovan Lipušček (upokojeni prof. geogr. in soc.), dr. Jurij Kunaver (član GMDS, SINQUA, upokojeni prof. FF UL) in dr. Petra Jamšek Rupnik (članica SINQUA SGD, GMDS, GeoZS) so poskrbeli

za vodenje po tolminski kotlini, s povdarkom na kvartarnem razvoju – geomorfološke in sedimentne oblike.

Tretja ekskurzija je pod vodstvom dr. Andreja Novaka (GeoZS) potekala 11. 5. 2024 v dolini Planice, v soorganizaciji z GMDS. Na terenski ekskurziji smo si ogledali sledove in posledice delovanja različnih kvartarnih sedimentacijskih procesov, izdanke pleistocenskih ledeniških sedimentov ter jezerske sedimente. Prejeli smo veliko informacij o najmlajši sedimentaciji, dendrogeomorfološkem datiranju, o uporabi brezpilotnega letalnika in o mehanizmu transporta drobirskega toka pod Ciprnikom. Za konec smo si ogledali tudi posledice delovanja snežnih plazov iz leta 2021.

Četrta ekskurzija je potekala 17. 12. 2024 v Selški dolini in je bila namenjena ogledu razstave in spominske sobe prof. dr. Antona Ramovša, ki so jo odprli ob 100-letnici njegovega rojstva. Ob priložnosti je predavanje o profesorju Ramovšu imel tudi njegov učenec geolog Pavle Alojzij Florjančič. Spominska soba je odprta za javnost in si jo je mogoče ogledati po predhodni najavi.

Potujoča fotografska razstava z naslovom "Geopestroost pred domačim pragom" je v preteklem letu gostovala na dveh lokacijah. Fotografije žive in nežive narave so bile posnete v Sloveniji in prikazujejo geopestroost naše države skozi oči geološke strokovne in tudi širše javnosti. S selitvijo želimo razstavo pripeljati širši javnosti na čimbolj raznolikih lokacijah, da bi tako dosegla čimveč zanimanih pogledov. Med 14. in 29. 3. 2024 je razstava fotografij krasila atrij ZRC SAZU. Od oktobra do decembra 2024 je bila na voljo obiskovalcem v prostorih občine Poljčane. Društvo je sodelovalo tudi pri pripravi in promociji dveh tematskih razstav. Med 10. in 12. 5. 2024 je na MINFOSu v Trzinu

Sl. 2. Spominska soba prof. dr. Antona Ramovša (Foto: Matija Križnar).

pripravilo tematsko razstavo prof. dr. Anton Ramovš (1924-2012) – 100-letnica rojstva paleontologa in geologa, od 17. 12. 2024 do marca 2025 pa je razstava ob obeležitvi dela prof. dr. Antona Ramovša postavljena tudi na OG NTF UL (v sodelovanju s PMS).

Sl. 3. Potujoča razstava "Geopestroost pred domačim pragom", ZRC SAZU (Foto: Petra Žvab Rožič).

Sekcija za promocijo geološke znanosti je na letnem sestanku 23. 9. 2024 sprejela sklepe: (1) sprejem predhodnega zapisnika in poročila; (2) dogovor o poskusu pridobitve in pregleda nove predloge učnih načrtov (v prihodnje se člani sekcije sestanejo v ožji skupini, oblikujejo medijski dogodek z izpostavitvijo pomena geološke stroke); (3) vzpostavi se kontakt z IUGS in EGU ter odpošlje uradno prošnjo o pridružitvi sekcije h komisijam. Predlaga se člana in koordinatorja sekcije (Rok Brajkovič in Petra Žvab Rožič). Članstvo v mednarodnih komisijah se v prihodnje spremeni, a član naj bo vedno koordinator sekcije ter predstavnik NTF-OG, ki je obenem član SGD-ja ter aktiven član sekcije; (4) geologi se vključujejo v spremembe učnih načrtov (novi predlogi so pri učiteljih praktikih, uradnega odziva ZRSŠ na predloge popravkov in dopolnitev nismo prejeli). Sekcija je organizirala javni dogodek "Geologija v šolah – kako je bilo včasih in kako je danes na Hrvaškem", s povabilom predavateljice doc. dr. Karmen Fio Firi iz Zagreba. Sekcija je soorganizirala osrednji dogodek ob mednarodnem dnevu geopestroosti. Izvedli smo okroglo mizo z naslovom »Geologija v šoli in poučevanje o geopestroosti« ter govorili o spremembah poučevanja mladine o geoloških vsebinah v formalnem izobraževanju. Tem izzivom so se na okrogli mizi posvetili govorci: mag. Andreja Bačnik – Zavod RS za šolstvo, izr. prof. dr. Blaž Repe – Oddelek za geografijo FF UL, prof. dr. Gregor Torkar – Oddelek za biologijo, kemijo in gospodinjstvo PEF UL ter predstoj-

nik UNESCO katedre o izobraževanju učiteljev za trajnostni razvoj na Univerzi v Ljubljani, doc. dr. Luka Gale – Oddelek za geologijo NTF UL, mag. Mojca Bedjanič – Zavod RS za varstvo narave in dr. Darja Komar – Podzemlje Pece. Okroglo mizo sta vodila doc. dr. Petra Žvab Rožič – OG NTF in dr. Rok Brajkovič – GeoZS. Koordinator mednarodnega dne geopestroosti je bil Zavod RS za varstvo narave, kot eden izmed soorganizatorjev pa je dogodek podprl tudi člani sekcije za promocijo geološke znanosti. Vabilo in ostale informacije so na voljo na strani: <https://www.slovenskogeoloskodrustvo.si/mednarodni-dan-geopestroosti/>. Sekcija je izvedla izobraževalne dogodke in sodelovala na številnih javnih dogodkih: (1) Poučevanje in učenje o mineralih in kamninah v učilnici in naravi (PPU delavnica; 12.-13. 4. 2024); (2) Izdelava KamenCheck poučevalnega kompleta; (3) Izvedba delavnice »Vodni krog in vodonosnik, lastnosti vode, kamninski krog, minerali (17. 5. 2024) na OŠ dr. Franceta Prešerna, podružnična šola Dolenja vas, za 4. in 5. Razred; (4) Delavnice za OŠ in SŠ, (5) Delavnica Kamenčkanje (Vrt eksperimentov, Znanstival 2024; 1.-2. 6. 2024); (6) Zgodba o poljedelcu in kamnu (sodelovanje na Koliščarskem dnevu v Dragi pri Igu; 24. 8. 2024); (7) Ali so minerali in kamnine uporabni? (sodelovanje na 17. festivalu znanosti in umetnosti Hokus Pokus s temo »lastnosti snovi«, Pionirski dom – Center za kulturo mladih; 17.-18. 10. 2024).

Geokemična sekcija je sodelovala pri organizaciji 3. spletne brezplačne mednarodne študentske konference o geomedicini in geokemiji okolja »ISCMGEH Europe« (26.-29. 11. 2024). Glavni organizatorki konference sta bili mednarodni združenji "Society for Environmental Geochemistry and Health (SEGH)" in "International Medical Geology Association (IMGA)". Več o konferenci si lahko preberete na povezavi: <https://segh.net/blogs/f/2024-iscmgeh-europe-edition-it%E2%80%99s-a-wrap>, knjiga povzetkov pa je dostopna na povezavi: <https://segh.net/past-conference-abstracts>.

Sl. 4. Posnetek udeležencev conference ISCMGEH Europe 2024 (Foto: Martin Gaberšek).

Sekcija za mineralogijo je pomagala organizirati predavanje »Klasifikacija virov UNFC«, kjer sta predavali dr. Duška Rakovec in dr. Meta Dobnikar.

Sekcija za geološko dediščino je izvedlo svoje aktivnosti v koordinaciji Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave. V sodelovanju z društvom DPMFS in PMS je 23. 2. 2024 je potekala okrogla miza o varovanju geološke dediščine v Sloveniji. Osrednja aktivnost leta pa je bila soorganizacija Mednarodnega dne geopestrosti (11. 10. 2024). Dogodek »Ohranimo preteklost – podprimo prihodnost« je potekal na Naravoslovnotehniški fakulteti. V sklopu dogodka je potekala tudi okrogla miza »Geologija v šoli in poučevanje o geopestrosti«.

Vzporedno z dogodkom je potekal tudi Dan geologije, kjer so si udeleženci lahko ogledali geološko zbirko, stavbo Montanistike ter se sprehodili po geološko zanimivi Ljubljani. Dogodka so se udeležili dijaki Srednje gradbene, geodetske, okoljevarstvene šole in dijaki strokovne gimnazije Ljubljana.

Ekipo, ki skrbi za podmladek in povezovanje z Društvom študentov geologije skrbi za redno obveščanje študentov o društvenih dogodkih, predvsem o predavanjih, na katere so tudi vabljeni. V preteklem letu je društvo sofinanciralo tisk kalendarja Društva študentov geologije za leto 2025.

SGD je članica mednarodnega združenja EFG - European Federation of Geologists, katerega predsednik ostaja član SGD, Marko Komac. Društvo ima tudi 24 aktivnih članov v strokovnih svetovalnih telesih EFG. Društvo je bilo v letu 2024 vključeno v dva Evropska projekta Obzorje 2020 (Horizon 2020). Projekt NVO_CEEGS in CEEGS (2022-2025) – Nov sistem geološkega skladiščenja CO₂ s pridobivanjem elektrotermalne energije (*CO₂ Based Electrothermal Energy and Geological Storage System*) temelji na razvoju medsektorske tehnologije za energetski prehod. Združuje sistem za shranjevanje obnovljive energije, ki temelji na trans-kritičnem ciklu CO₂, geološkem skladiščenju CO₂ in pridobivanju geotermalne toplote. Društvo je k projektu pristopilo maja 2023, njegova naloga

Sl. 5. Okrogla miza in ogled razstave v avli na NTF UL OG ob Mednarodnemu dnevu geopestrosti 2024 (Foto: Jana Preradovič)

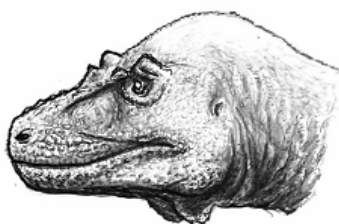

Sl. 6. Dan geologije 2024 (Foto: Petra Žvab Rožič – levo; Jana Preradovič – desno).

DŠG KOLEDAR 2025

ILUSTRIRAL PATRIK OBERSTAR

MAREC 2025

NED	PON	TOR	SRE	ČET	PET	SOB
23	24	25	26	27	28	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

Sl. 7. Koledar Društva študentov geologije za leto 2025 (Arhiv DŠG).

je diseminacija rezultatov projekta. V preteklem letu smo pripravili slovenski prevod vsebin za spletno stran. Več o projektu na povezavi: <https://www.slovenskogeoloskodrustvo.si/sodelovanje-v-mednarodnih-projektih/>. V preteklem letu sta bila na temo projekta izvedena dva webinarja ("Thermodynamic Modelling & Measurements for the CEEGS Demonstration Loop« in »Challenges and risks of CO₂ storage«) ter "CEEGS Coffee Chat", namenjen neformalnemu mreženju vseh udeležencev. Projekt CRM-GEOTHERMAL (2022-2027) – Surovine iz geotermalnih fluidov (Critical materials from geothermal fluids) razvija inovativne tehnološke rešitve, združuje pridobivanje kritičnih surovin in energije iz geotermalnih tekočin. Ta bo pomagala Evropi izpolniti strateške cilje Zelenega dogovora EU in Agende za trajnostni razvoj, hkrati pa zmanjšala odvisnost od uvoženih CRM-jev. Diseminacija rezultatov je dostopna na spletni strani https://www.geo-zs.si/?option=com_content&view=article&id=1292.

V okviru društva deluje Slovenski nacionalni odbor INQUA (SINQUA), ki povezuje raziskovalce kvartarja in skrbi za pretok informacij med slovensko in mednarodno kvartarno znanstveno sfero. V letu 2024 smo sodelovali v aktivnostih INQUA komisij in fokusnih skupin (na sestankih, volitvah in pri odločanju mednarodnega Sveta INQUA, v aktivnosti komisij CMP, PALCOM, SACCOM in TERPRO). V okviru CMP komisije smo začeli z aktivnostmi v okviru novega INQUA projekta ONSEA (Evolution of Seascapes), ki predstavlja nadgradnjo prejšnjega projekta NEPTUNE. Spomladi in poleti 2024 so pripravili serijo treh predavanj preko spleta na temo morske geoarheologije. Okto-

bra 2024 so v Montpellierju (Francija) organizirali prvo ONSEA srečanje na tematiko geoarheološkega raziskovanja holocenskih obalnih in morskih okolij. Poročilo o dogodku je bilo objavljeno v decembrski številki INQUA novičnika *Quaternary Perspectives*. Poleg tega se je v letu 2024 zaključevala posebno številko Quaternary International (*Millennial Paleo-landscape Reconstructions of Coastal Areas: From Field Data to Modelling Approaches*), ki je vključevala prispevke z NEPTUNE sekcije INQUA srečanja v Rimu. V sodelovanju z Geomorfološkim društvom Slovenije je bila 6. 4. 2024 organizirana ekskurzija v Tolminsko kotlino, na kateri so si udeleženci ogledali nekatere geomorfološko in geološko zanimive točke, ki nam osvetljujejo kvartarni razvoj Tolminske kotline. Skupaj s hrvaškim nacionalnim odborom INQUA smo organizirali 7. regionalno znanstveno srečanje (14.-16. 11. 2024 v Zagrebu na Hrvaškem) za kvartarno geologijo, posvečeno raziskavam krasi. Člani so smo se udeležili 37. svetovnega geološkega kongresa IUGS; kjer smo predstavili napredek na področju IQUAME (International Quaternary Map of Europe 1:2.500.000 and Adjacent Areas) v Sloveniji. Udeležili smo se PANGEO-DEQUA srečanja (23. in 27. 9. 2024 v Innsbrucku), ki je potekalo pod organizacijo avstrijskega in nemškega nacionalnega odbora INQUA. Udeležili smo se srečanja INQUA-SEQS 2024 Meeting "Quaternary stratigraphy and terrestrial carbonates: climate, tectonic and humans driven landscape changes" (28. 9.-2. 10. 2024 v Gavorranu, Italiji). Na srečanju je bila članica dr. Eva Mencin Gale imenovana v odbor SEQs (Section on European Quaternary Stratigraphy) kot tajnica.

Društvo je že peto leto zapored član Mednarodnega združenja ProGEO – The European Association for the Conservation of the Geological Heritage, predstavnica Slovenije je Martina Stupar. V letu 2024 je potekalo srečanje članov skupine preko zoom povezave. Na srečanju smo predstavili priprave 17. simpozija ProGEO, ki bo v letu 2025 v Romuniji. Posredovali smo pri pripravi pisma podpore s strani ProGEO za razglasitev UNESCO-vega mednarodnega dne jam in krasa. Na spletno stran [Home | Geodiversity Day](#) smo v koledar aktivnosti ob mednarodnem dnevu geopestrosti objavili osrednji dogodek v Sloveniji.

Društvo je včlanjeno v SIZ – Slovensko inženirsko zvezo. S tem je izpolnjen pogoj o obveznem članstvu SGD v SIZ za pridobitev naziva Evro inženir (EUR ING).

V preteklem letu smo k plačilu članarine pozvali vse člane iz leta 2023. Če v roku 30 dni od poziva članarine niso poravnali, so bili iz društva črtani. Na dan 31. 12. 2024 je društvo tako štelo 101 člana iz plačanih članarin (od tega ena častna članica in štirje študenti). Skladno s 7. členom statuta pa je društvo štelo 112 članov.

Druge aktivnosti društva:

- Plačilo mednarodnih članarin: v preteklem letu je izvršni odbor društva poiskal rešitev za finančni primanjkljaj, ki je nastal kot posledica ARIS-ove prekinitve povračila stroškov za mednarodne članarine. Na redni skupščini 13. 3. 2025 so člani soglasno sprejeli rešitev, da se mednarodna članarina za združenje INQUA razdeli med člane društva po principu 80:20 (80 % članarine plačajo ustanove zaposlenih članov oziroma člani sami, 20 % pa društvo iz lastnih sredstev), članarino za ProGeo v celoti krije društvo (ker je znesek članarine nizek), članarino za EFG krije društvo (iz preostanka sredstev, ki se na društvenem računu nalagajo kot administrativni stroški dela na projektih). Ker se kljub pozivu člani SGD, ki so obenem člani IMU in EMA mednarodnih združenj niso odzvali, se je društvo soglasno odločilo, da do nadaljnjega članarin za ti dve mednarodni združenji ne bo več plačevalo. Ko bodo člani s poročanjem svoje aktivnosti izkazali zanimanje za vključitev društva v IMU in EMA, se članstva aktivira.
- SGD v Evropskem parlamentu: član društva Marko Komac je 27. 11. 2024 predstavil dejavnosti društva v Evropskem parlamentu.

Sl. 8. Predsednik EFG Marko Komac predstavlja v Evropskem parlamentu aktivnosti Slovenskega geološkega društva (Foto: arhiv Marko Komac).